

Spis treści

Wstęp	7
Rozdział 1	
Nauczyciele w realiach nowego ustroju i szybkich zmian cywilizacyjnych.....	11
1.1. Nauczyciele w zmieniającej się rzeczywistości.....	11
1.2. Nauczyciele wobec reformy szkolnej	15
Rozdział 2	
Istota i rozumienie kompetencji komunikacyjnych	21
2.1. Społeczne i pedagogiczne aspekty komunikowania się	21
2.2. Kompetencje komunikacyjne w aspekcie pedagogicznym.....	30
2.3. Praktyczny kontekst kompetencji komunikacyjnych nauczyciela w procesie edukacji.....	34
Rozdział 3	41
Idea podmiotowości w praktyce szkolnej	41
3.1. Podmiotowość jako kategoria pedagogiczna.....	41
3.2. Nauczyciel jako źródło podmiotowości	46
Rozdział 4	
Metodologia badań własnych	51
4.1. Założenia projektu badawczego i procedura badawcza	51
4.2. Problematyka badawcza	53
4.3. I etap projektu badawczego – badania ilościowe	55
4.3.1. Zmienne i wskaźniki.....	55
4.3.2. Metody, techniki i narzędzia badawcze	56
4.4. II etap projektu badawczego – badania jakościowe.....	60
4.4.1. Wykorzystanie metody biograficznej	60
4.4.2. Techniki gromadzenia i opracowywania materiału badawczego.....	65
4.5. Organizacja, dobór próby i teren badań.....	68
Rozdział 5	
Badania własne nad kompetencjami komunikacyjnymi nauczycieli	71
5.1. Wprowadzenie	71

5.2. Charakterystyka badanej grupy nauczycieli	72
5.3. Wiedza profesjonalna nauczycieli	75
5.4. Wiedza normatywna nauczycieli	80
5.5. Wiedza nauczycieli oparta na doświadczeniu	83
5.6. Wiedza nauczycieli o komunikowaniu.....	87
5.7. Poziom kompetencji komunikacyjnych nauczycieli	90
5.8. Podsumowanie wyników badań.....	93
Rozdział 6	
Badania własne nad poczuciem podmiotowości uczniów w procesie edukacji.....	95
6.1. Wprowadzenie	95
6.2. Portret psychologiczny ucznia klasy szóstej	96
6.3. Charakterystyka badanej grupy uczniów	99
6.4. Poczucie sprawstwa uczniów	100
6.5. Poczucie akceptacji uczniów.....	105
6.6. Obraz nauczyciela upodmiotowiającego w oczach badanych szóstoklasistów.....	111
6.7. Podsumowanie wyników badań	116
Rozdział 7	
Biograficzny wymiar kompetencji komunikacyjnych nauczycieli	117
7.1. Wprowadzenie	117
7.2. Nauczyciele jako realizatorzy projektu życia zawodowego – sekwencyjna analiza narracji	119
7.2.1. Narracja Janusza „zwycięstwo to czasami wygrywanie z samym sobą”	121
7.2.2. Narracja Renaty „dokonałam dobrego wyboru”	122
7.2.3. Narracja Haliny „jestem stworzona do uczenia innych”	125
7.2.4. Narracja Krystyny „trzeba przełamywać szarość”	126
7.2.5. Narracja Anny „było oczywiste, że zostanę nauczycielką”	128
7.2.6. Narracja Magdy „jestem wreszcie na swoim miejscu”	129
7.2.7. Narracja Katarzyny „żyję w zgodzie ze sobą”	131
7.2.8. Narracja Elżbiety „na wszystko znajduję czas”	132
7.2.9. Narracja Bożeny „nauczyłam się, że wszystko musi zależeć ode mnie”	134
7.2.10. Narracja Jolanty „moje miejsce jest w szkole”	136
7.3. Struktury procesowe przebiegu życia nauczycieli – interpretacje narracji.....	138
7.3.1. Nauczyciele w fazie biograficznego schematu działania	139
7.3.2. Nauczyciele w fazie biograficznego procesu przemiany.....	140
7.4. Podsumowanie wyników badań	141
Zakończenie.....	145
Aneks 1. Kwestionariusz ankiety dla nauczyciela	149
Aneks 2. Kwestionariusz ankiety dla ucznia.....	152
Bibliografia	157
Spis tabel	169
Spis rycin	170